

A FÉHÉR BARÁT

A MAGYAR PÁLOS REND
HIVATALOS LAPJA

BEKÖSZÖNŐ

• „Szülte a Szűz szent Fiát! Örvendezzünk!
Liliomot rózsaaág! Lelkendezzünk!”

RENDÜNK MÚLTJÁBÓL

- A Sziklatemplom és a Sziklakolostor kronológiája 1950
- Pálos rendi kapcsolataim, emlékeim, I. rész
- A Gellért-hegy

PÁLOS LELKISÉG

- Kereszttség, fogadalom – keresztsggi fogadalom 3.
- A képtiszteletről

PÁLOSOKTÓL, PÁLOSOKRÓL

szépirodalom, kultúra

- Simon Máté: Rongyos istállócskában
- Virág Benedek: Újesztendőkor

RENDI KRÓNIKA

PÁLOS PROGRAMOK

2011. karácsony
13. évfolyam 3. szám

BEKÖSZÖNŐ

„Szülte a Szűz szent Fiát! Örvendezzünk! / Liliomot rózsaág! Lelkendezzünk!”

FR. GYÖRFI BÉLA SZABOLCS OSPPE

A várakozás napjait éljük. Várakozunk Krisztus eljövételére, várjuk, hogy találkozzunk Krisztussal. Egész életünk várakozás, s jó esetben készület a találkozásra. Várakozás és találkozás: két összetartozó fogalom. A várakozás napjait éljük...

Mostanában sokat gondolunk karácsonyra, a Betlehemben megszületett kis Jézusra, a Világ Királyára, aki emberként pici kisbaba is volt. Mosolygós, újszülött kiseded, akit mindenki szeret, akihez mindenkinek kedves, bársonyos szavai vannak. De hát lehet-e másként fogadni egy újszülött kisededet? Lehet-e nem reménykedő szívvel gondolni egy kisbabára? Hiszen egy kicsiny gyermekben valahogyan mindnyájan ott sejtjük az elveszett paradicsomot, azt a mosolyt, amire valamennyien mindig is várunk. Egy gyermeket nem nehéz szeretni. Ezt a „könnyű” szeretetet adja nekünk Jézus *babaönmagában*. Félelem nélkül szerethetjük az Istent, de az ő isteni ártatlansága – most már magunktól is tudjuk, ha ránézünk – nem engedi meg, hogy mi magunk ne akarjuk saját ártatlanságunkat. Senki sem parancsolja ránk a bűntelenség tisztaságát, de a gyermeki jelenlét mellett egyszerűen nem lehetünk szennyesek, nem lehet, hogy ne akarjunk patyolatfehérek lenni. A gyermek tisztasága, a hó fehérsége kedvesen mutatja meg az igazi élet valóságát. Erre vágyunk, erre vágyom... a hó fehérségére.

Várakozunk... hiszen válságos időket is élünk. Válságban a világ, a gazdaság, az erkölcs, a család... Válság itt, válság ott, válság mindenütt. Végül is... bennünk, bennem van a válság. Én nem tudok gazdálkodni az életemmel, nekem kell felülvizsgálnom a céljaimat, nekem kell feltennem a kérdést, honnan hová tartok, s végül – hiszen ez a legfőbb kérdés – ki nekem Jézus Krisztus? Hogyan fejezem ki az életemmel, a tetteimmel, hogy ki az én életem ura? A hitemet a tetteimmel mutatom meg, ezt soha nem felejthetem el. A válságban se. S mindez, alighanem a válság ellen is hat. S ha bennem csökken a válság, akkor az a „nagy válság” is csökken, legalább egy picit. Egy icipici kisbaba mosolyával.

Ezekkel a gondolatokkal szeretném a Fehér Barát 2011. évi karácsonyi számát minden kedves olvasó figyelmébe ajánlani; s egyben boldog, meghitt hófehér lelkű karácsonyt kívánni valamennyiünknek.

RENDÜNK MÚLTJÁBÓL A SZIKLATEMPLOM TÖRTÉNETE, 7. rész A Sziklatemplom és a Sziklakolostor kronológiája 1950: Internálás és börtön

P. ACZÉL LÁSZLÓ ZSONGOR OSPPE

1950. június 8–9. A szerzetesek internálása

Még június 6-án a pécsi kolostor kertésze (aki a rendház mellett lakott), jelezte a pálos atyáknak, hogy egy ismeretlen férfi kérdezősködött tőle a rendház tagjai felől. Megkérdezte a házfőnök (P. Bolyós Ákos) nevét, majd név szerint P. Bolváry László Pál után érdeklődött. Ennek következtében elhatározták, hogy Pál atya június 8-án felutazik Budapestre, a Sziklakolostorba. Az Úrnapját követő pénteken, június 9-én, este fél tíz tájban a kolostort rendőrsapat vette körül, az Államvédelmi Hatóság emberei közül tízezer-néhány fiatalember a kőfalon beugrált, s kézben tartott revolverrel a rendházban tartózkodó 18 pálost arra kényszerítette, hogy aláírja a kényszerszertartózkodási (internálási) végzést, mert „jelenlétiük Péccsett veszélyes az államra nézve”. A kolostor három lakója (Fr. Túri János Didák, Fr. Oláh Ferenc Julián és Fr. Könyves Imre Lajos) nem került be az internáltak közé, mivel a Jakab-hegyi kolostorban voltak, úgyszintén Bolváry László Pál atya sem, mivel az előző napon Budapestre utazott. Így a Pécs melletti Jakab-hegyen az ősi pálos romok mellett felépített új kolostor felavatása elmaradt. Ugyanis június 8-án és 9-én a Jugoszláviához közel fekvő szerzetesházak 413 szerzetesét és szerzetesnőjét az ÁVH emberei teherautón az ország belsejébe szállították, és egyházi épületekben házi őrizet alá helyezték. Közülük 243 szerzetest – köztük a pécsi pálos kolostor 18 lakóját – dr. Pétery József váci püspök székházába internáltak.

Ekkor a Sziklakolostor lakóira még nem került sor, úgyhogy P. Csellár Jenő rendfőnöki megbízott a Sziklakolostorból meglátogathatta Vácott P. Bolyós Ákos házfőnököt és újoncmestert, akivel úgy döntöttek, hogy az újoncok elhagyhatják a váci püspöki palotát, mivel a különböző intézkedőknek még nem volt pontos névsoruk. Néhányan el is mentek, akik

közel laktak Váchoz, de nagyobb részük ott maradt. Azokat a novíciusokat, akiknek újoncideje lejárt, az előjárók fogadalomhoz engedték, Schmidt Sándor Bélát és Vincze László Tihamért pedig Pétery püspök a saját kispapjaival együtt pappá szentelte. P. Ács István Ferenc és P. Bihar Árpád Tádé pedig a Szikla-templomba kaptak beosztást.

1950. július 18. P. Galambos Kálmán halála

P. Galambos Kálmánt, aki súlyos Parkinson-kórban betegen feküdt, az internálás utáni napon a pécsi Idegklinikára szállították, de nem sokat tördtek vele, és így csekély három hét múlva meg is halt. Élete – emberi szempontból – a legklasszikusabb tragédia. Kispap korától fogva mindig a pálos gondolat volt vezető ideája. Mindent gyűjtött, mindenét odaadta a rendnek. Amikor már a Jakab-hegyen is – mivel szerelme volt, hiszen tövében született – állt a kis kolostor, akkor omlott össze egész életének álma. Látnia kellett, hogyan semmisül meg mindez egy éj folyamán. Nem csoda, hogy tíz nappal később belehalt.

A Grósz József kalocsai érsek elleni koncepciók per

Ekkor már azonban tervezték a következő nagy egyházüldöző hullám forгатókönyvét: a Grósz József kalocsai érsek ellen indítandó pert. Ebben szerepet szántak Vezér Ferenc pálos atyának is, a rendőrség nyilván számon tartotta hat évvel azelőtti két hónapos fogva tartását. Azóta azonban semmiféle „ügye” nem volt: lelkiismeretes buzgósággal élte szerzetesi életét, szolgálta a hívek közösségét, segítette rendtársai munkáját.

1950. szeptember 7. A magyarországi szerzetesrendek működési engedélyét az Elnöki Tanács az 1950/34. sz. törvényerejű rendeletével megvonta, kivéve a megengedett nyolc katolikus gimnázium ellátáshoz szükséges négy tanítórendet (bencések, ferencesek, piaristák és a Miaszonyunkról nevezett Szegény /Szegedi/ Iskola-nővérek). Rendenként 40–50 szerzetes maradhatott meg 2-2 párhuzamos osztály, egyenként maximum 40 tanulóval. Rajtuk kívül az összes többi szerzetesrend tagjainak el kellett hagyniuk rendházaikat, amelyeket elvettek s állami célokra hasznosították; városokban nem telepedhettek le, egymással kapcsolatot nem tarthattak, s hosszú időn át rendőri megfigyelés alatt álltak. Legtöbbjük egyházi szolgálatot sem vállalhatott. 1950-ben tehát a magyarországi pálos kolostorok is elnéptelenedtek, a szerzetesek szétszó-

ródtak. Ettől kezdve „hivatalosan” a pálos szerzetesrend nem létezett Magyarországon. Két évtized sem telt el tehát a pálosok 1934. évi visszatelepítése óta, amikor is a kommunista diktatúra emberei kíméletlen barbársággal rontottak mindarra, ami érték, s ami útjukban állt.

Az 1950-es feloszlatakor több kimutatás is készült. A források összevetésével úgy látszik, hogy 23 férfi szerzetesrend került feloszlataásra 182 rendházban 2582 szerzetessel. Ugyanekkor mindegy 40 női rend megszüntetésére került sor, kb. 450 rendházzal. A létszámra csak becsléssel következtethetünk. 1948-ban hat rend adatainak híján 9500 apáca volt, így a feloszlataás kb. 10 000 apácát érinthetett. A Magyar Pálos Rendnek 1948-ban 3 kolostorban (Budapest, Pécs és Pálosszentkút) 33 tagja volt, akik közül 14 volt a felszentelt pap.

Amikor 1950. szeptember 7-én a Magyar Népköztársaság kormánya – egyes tanító rendeket kivéve – megvonta a szerzetesrendek működési engedélyét, még nem került sor a Szikla-templom bezárására, csak a Sziklakolostort államosították. Csupán három szobát hagytak meg számukra a földszinten, ezekben laktak az atyák és a testvérek. Egy kis benyílóban főztek a részükre. A kolostor egyelőre üresen maradt. A rend magyarországi 1950. évi betiltásáig – területi elosztásban a következő pálos települések voltak: 1) budai, Szent Gellért-tér/ Szikla-templom, 2) Gellért-hegy, Kelenhegyi úti Schmidt kastély és park, mint napközi otthon, 3) Pécs, Pálos templom, 4) Szent Jakab-hegyi gazdaság és rezidencia, 5) Pálosszentkúti templom és kolostor, 6) Soltvadkert, szőlőgazdaság, pince és épületek.

1950. szeptember 30-án három pálos szerzetes határátlépési kísérlete

A megváltozott körülményekre való tekintettel s a Rend magyar tagjainak túlélése érdekében P. Csellár István Jenő rendfőnöki megbízott Rómába akarta küldeni P. Bolváry László Pált, P. Rauch László Attilát és P. Vincze László Tihamért. Azonban a vezetőjük, aki – jó pénzért – vállalta, hogy nyugatra csempészi őket, Sopronnál a határőrség kezére játszotta mindnyájukat. Tiltott határátlépési kísérletért a győri bíróság ítélete szerint 3 év börtönt kaptak.

P. Vezér Ferenc elítélése

Vezér Ferenc (Szaniszló, Szatmár megye, 1914. március 23., † Budapest, Gyűjtőfogház, 1951. augusztus 3.) bíróság előtti szerepeltetésével a kommunista

P. Vezér Ferenc

hatalom az 1950 szeptemberében kolostoraikból erőszakkal elűzött férfi és női szerzeteseket akarta lejártni, rossz hírbe hozni. Sőt ekkor már ennél is tovább mentek, legfelsőbb pártvezetői utasításra: a megrendező per során a bírói székéből, a nép-ügyész vádjából s a manipulált vallomásokból elhangzott szövegek azt a képzetet keltették az ország lakosságában (hiszen heteken át ezt írták az újságok, harsogta a rádió), hogy a szerzetesek mérhetetlen erkölcsi fertőben éltek kolostoraikban, földi, evilági javakban és élvezetekben dúskálva. S ezekre bízta a katolikus hívek leányaikat és fiaikat, ők prédikáltak a tiszta életről, a tisztes szegénységről!

A rendőrség Vezér Ferenc atyát, mint az úgynevezett Grösz-per egyik leendő vádlottját, már 1951. március 20-án letartóztatta, bár semmi köze nem volt a kalocsai érsekhez, sohasem találkoztak, sohasem beszéltek egymással. Az ún. *Pálósszentkúti ügy* a Grösz-per titkos része volt, amely Vezér Ferenc ügyével állt kapcsolatban.

P. Vezért Ferenc 1944 decemberében, Soltvadkeren, ahol a rendnek pincegazdasága volt, az óvóhelyre menekült nők védelmében biroka kelt egy szovjet katonával, aki fiatal asszonyokat, leányokat akart elhajtani. A dulakodás közben a katona fegyverre elsült és halálra sebesítette gazdáját. Ez volt Vezér Ferenc egyetlen „bűne”, amikor is életét kockáztatva védte a magyar nők becsületét. Soltvadkertről a Kiskunfélegyháza melletti Pálósszentkútra helyezték át, ahol a rendház és a búcsújáróhely vezetője lett. Azt a vádat hozták fel ellene, hogy fegyveres összeesküvést szervezett, szovjet katonák elleni önvédelmi csoportot hozott létre, melynek tagjai sok oroszot meggyilkoltak. Ennek az állítólagos csoportnak a tagjai tulajdonképpen a Kiskunfélegyházán 1945-ben megalakult Nemzetőrséghez tartoztak. A 15 főből álló ún. „gyilkos-csoport” 8 tagját a per végén halálra ítélték.

Pálos rendi kapcsolataim, emlékeim, I. rész

IVASIVKA MÁTYÁS

A II. világháború befejezése után, 1945-ben – jóllehet hazánkban szovjet-orosz megszállás vette kezdetét – egy-két évig úgy tűnt, hogy a sztálini adminisztráció teljesíti Teheránban, Jaltában és Potsdamban tett ígéreteit: Magyarországon valamint az oroszok által „felszabadított” államokban többpárt-rendszer, polgári demokratikus politikai berendezkedés valósul meg. Ám fokozatosan lett nyilvánvalóvá, hogy a háború

befejeződésének pillanatától a legsötétebb bolsevista párt diktatúra vette kezdetét nálunk is.

A „felszínén” megmutatózó, reménykeltő jelenségek egyik mozzanata volt, hogy a pécsi pálosok (1947-ben) visszakapták a várostól nyugati irányban lévő Szent Jakab-hegy tetején levő területet, melyen a mai napig láthatók a középkori pálos monostor maradványai. Néhány méterre ettől szándékoztak felépíteni az új monostort kis templommal, toronnyal. A munkálatokba meglehetősen sokan, így mi, pécsi cserkészek is bekapcsolódtunk. 1950 Szent István napjára ünnepi szentmisével készülődtünk. Akkoriban hajdani osztályfőnököm, történelem-latin tanárom, Holpert Gyula volt a pécsi pálos templom kántora. Már a tavasz folyamán felkért, hogy – mint akkor 17 esztendősen zenekonzervatóriumi növendék – hegedűjátékkal és az ő harmóniumkíséretével működjem közre a nem mindennapi jeles eseményen. Emlékszem, hogy kezembe is nyomta az egyik megszólaltatandó kompozíció kottáját: Cezar Franck: Ave Maria-ját. „Ember tervez, a kommunista párt diktatúra végez”; június első felében egy-egy éjszakai rendőr-terrorakció keretében elhurcolták az ország déli részében tevékenykedő szerzeteseket, így a pécsi pálosokat is (1950. június 9-én). A szóbeszéd szerint az ávósok azonban „megfeledektek” a Jakab-hegyen levő pálos testvérekről; ők csak napokkal később jutottak hasonló sorsra.

Elárult a már elkészült kis hegyi kolostor, és megírsult a Szent István-napra tervezett szép ünnepély is. A következő években a közelben lévő községek lakói széthordták az új kolostor építőanyagát. Ám az 1980-as évek végén a hazánkban is bekövetkezett történelmi változások, a kommunizmus világméretű bukásának egyik gyümölcseként a kolostor templomának még megmaradt tornyából kilátót alakítottak ki (csúcsán keresztrel), szabadtéri misézésre is alkalmas terület rendezésével és a középkori monostor romjainak konzerválásával. Remélhető, hogy belátható időn belül újra fölépül a kolostor, otthont adva a „modern” pálos remetéknek...

1953. január 18-án Remete Szent Pálra emlékező délután volt a pécsi pálosok hajdani templomának sekrestyéjében, a Mecsek-oldalban. Itt ismerkedtem meg az 1952. december 24-én első börtönbüntetéséből szabadult Bolváry László Pál pálos atyával. Életre szóló barátság, a katakomba pécsi cserkészletben (amelyet Sziklatábornak nevezünk), majd az 1988-as legalizás után páratlanul gyümölcsöző vezetői együttműködés lett e megismerkedésből. Megzenésítettem *Ének Remete Szent Pálról* című köl-

teményét, amelyet még a börtönben írt, továbbá neki dedikáltuk a *Fohász Boldog Özsébbhez* című – dr. Siptár Ernővel köz-

zös darabunkat. (Mindkettő megtalálható a 2003-ban kiadott *Pálos Rendi Imakönyvben*). Pál atya sajnos már nem érthette meg ez utóbbi darab kibővített változatának – a Gérecz Attila 56-os mártírköltő börtönben írt versére, 50. karnagyi jubileumomra megzenésített Boldog Özséb himnusznak – 2005. évi bemutatóját, amely azóta számos hangversenyen, a rádióban is megszólalt, és több CD-felvétel is készült belőle. Pál atya 2001. február 15-i pécsi temetésekor a cserkészek díszsorfala közt elmondtam közös művünk, a *Remete Szent Pál-ének* szövegét.

A Gellért-hegy

BÖZSÖNY FERENC

Ha Duna-parti lakásom ablakán kitekintek, éppen a túlsó parton magasodó bozóttal, fákkal benőtt hegy szikláira látok. A lábánál folyó Duna itt a legkeskenyebb, ennél fogva sodrása sebesebb, mint másutt. Számomra különös szimbóluma történelmünknek, az állandóságnak és a változásnak egyaránt. Itt állt már akkor is, amikor Pannónia néven a vidék az idáig nyúló Római Birodalom tartománya volt. Látta a népvándorlás népeit; a honfoglalókat; a pogányságból nehezen megtérő magyarokat; Szent Gellért és társai vértanúságát; II. Lajos királyunk seregét, akik innen, a Rudas-fürdő környékén gyülekezve indultak a mohácsi csatába. Az egykori – régi nevén – Kelen-hegy; a régi metszeteken Blocksberg-nek nevezett sziklái fölött elzúgtak a századok. Ma egy világváros, hazánk fővárosa, Budapest öleli körül; keleti lábátát a Halászbástya stílusában épült kerítés övezi; Gellért püspök szobra alól mesterséges vízesés hull a mélybe. A szent magasba emelt jobb keze keresztet tart a város fölé, a pesti oldalon álló Nagyboldogasszony (belvárosi) templom felé fordulva, amelynek kriptájában 1046-ban elszenvedett mártírúma után, nyolc éven át nyugodott a teste. Majd püspöki székhelyére, Csanádra szállították, ahonnan aztán a törökök elől szülővárosába: Velencébe, pontosabban, a hozzá tartozó Murano szigetére menekítették. Ennek Szent Kozma és Damjánról elnevezett plébániatemplomában mindmáig megőrizték hamvait. Csontjainak egy darabkája becses ereklyeként a fővárosi templom – mely egyben a pesti oldal első temploma (is) volt – főoltárában kialakított, előlről jól látható, kis fiülkébe került, az eltelt több, mint ezer esztendő át hidálós kapcsolat emlékeként.

Innen a pesti oldalról jól látszik a pálos atyák kolostora, amely a hegy délkeleti sarkában kialakított Sziklatemplomhoz épült, a hegy belsejében rejlő átjáróval.

A világháborút követő egyház-és vallásüldözés után helyreállított templomot a homlokzata fölött felállított magas kőkereszt jelzi. A bejárata előtti kis tereget pedig Szent István királyunk igencsak modern felfogásban alkotott és felállított lovas szobra (!) díszíti.

Mit jelent számomra a Gellért-hegy? Mindenekelőtt kamaszkorom éveit. Akkor még nem állt szobor a tetején, eredeti épségükben és szépségükben álltak a Duna-hidak. A Fáy András Gimnáziumba jártam akkoriban, és hétvégeken, főleg jó időben, az osztálytársakból verbuválódtok banda, kevés pénzüek lévén, óriási hancúrozásokkal töltötte idejét a hegyen: föl-le a lépcsőkön; a panorámás erkélyeken; a Dunára néző meredélyen. A hegy oldalában már akkor is megvolt az a két gyalogos átjáró, amelyeken a Sziklatemplom felől át lehetett jutni a Gellért-szoborig, aztán egymást kergetve, zihálva, de jókedvűen az Erzsébet-hídon át hazáig. Szinte mindnyájan a Józsefvárosban, vagy a Ferencvárosban laktunk. A főváros hetekig tartó ostroma rettenetes napjai után, 1944–45. év havas, nagyon hideg tele elmúltával, alig lehetett a hegyre ráismerni. A lakosság nem csupán a fákat, hanem még a brokrokat is egy szálíg eltűntelte. A sziklákon és a nehezen sarjadó fűn kívül, nem maradt rajta semmi a mára már újra dús növényzetből. Kopasz, sivár lett a hegy, tele lőszermaradványokkal – kirándulásainknak vége szakadt – még nappal sem volt biztonságos a felmenetel; a romos házakat, vilálat lakóik elhagyták, megmaradt berendezésüket fényes nappal is fosztogatták.

Ma nemcsak úgy tekintek a Gellért-hegyre, mint a letűnt századok és a történelem tanújára, hanem számomra – bármilyen furcsán hangzik – egy különleges napóra is. Mutatja a napszakokat, az égtájakat, az évszakok változását. Szép időben, télen-nyáron, reggel és a délelőtt folyamán a nap a hegy Dunára néző, keleti oldalát világítja meg, besüt a pálosok kolostorának ablakán, fénylő glóriát von Szent Gellért – Szent Imre herceg nevelőjének – szobrának feje köré. Délben fordul a fény iránya, a hegy fölé kerül a nap, majd lebukik mögötte, de addig sugarai szemkápráztatóan verődnek vissza a Duna vízeről, amelyre aztán lassan a hegy árnyéka borul. Késő ősszel, télen, kora tavasszal a hegy más-más helyén búcsúzik a nap. A tavaszi napéjgyenlőség idején innen a pesti oldalról nézve, a Citadella fölött, majd lassan, a nappalok hosszabbodtával a budai hegyek felé araszol. Szent Iván nap környékén a Városmajor és a budai Várpalota irányában tűnik el, majd lassan a nappalok rövidülésével megindul visszafelé, és karácsony közeledtével éppen a Sziklatemplomnál nyugszik le. Majd kezdődik minden előlről. A hegyen tavasszal

virágba borulnak a díszcserjék, a mandula- és vadgesztenyefák, az északi oldalon, a Hegyalja út fölött a bódító illatú török

orgonák. Aztán május végére minden bokor és fa ki-
zöldül; hajnali órán a lombok közül a pesti oldalon
is hallani lehet a madarak énekét; nyári zápor után
érezni lehet a frissen öntözött hegy illatát. A bokrok,
majd a fák sárgulása jelzi az ősz közeledtét, a színek
kavalkádja felér a tavasz pompájával. A tél néhány
örökzöld és fenyő kivételével, már csupasz ágakra
lel. A hegy belseje rejti azonban az igazi kincseket:
melegvízforrások buzognak belsejéből, századok óta
táplálják a körülötte épült fürdőket. Emberkéz hatal-
mas víztározót létesített a hegy belsejében, ivóvíz-
nek jórésztét a főváros ebből biztosítja. Számomra a
Gellért-hegy különleges, igazi értékét ugyancsak a
hegy belseje rejti: ez a pálosok Sziklatemploma. A
megpróbáltatások évtizedei után, megszépülve, hely-
reállítva várja az oda betérőket. Pár éve létesítették az
egyiptomi ásátásoknál felfedezett Remete Szent Pál
kápolnát, amely tökéletes mása az eredetinek. Nem
lehet a véletlen műve, néhány különös egybeesés az
eredetivel: az Egyiptomban talált kápolna is folyó
mellett fekszik. Ott a Nílus, itt a Duna jobb oldalán.
És lássanak csodát! Mindkét helyen – Egyiptomban
és itt Budapesten, a Gellért-hegyben – a kápolnák
egyformán 17 méter magasságban vannak a víz
szintje fölött. A hegy legnagyobb értékét azonban ez
a kápolna rejti: tabernákulumában őrzik az Eucha-
ristiát, a köztünk lakó Jézus Krisztus valóságos tes-
tét. Mindez *leírva, látva, tapasztalva* jelenti számomra
a Gellért-hegy(me)t.

PÁLOS LELKISÉG

Keresztség, fogadalom – keresztségi fogadalom 3.

SÁFRÁN M. BÁNK

**„A fogadalom különleges felszentelés,
amely a keresztségen alapszik és annak kiteljese-
dése.”**

Remete Szent Antalról olvassuk a következő, nagyon
meglepő dolgot: húsz éves volt, amikor szülei meg-
haltak. Ennek következtében órá maradt a hatalmas
családi va-gyon. Egy alkalommal, amikor betért
az istentiszteletre, az ott hallott szentírási
igék véget vetettek addigi békés életének.
„Ha tökéletes akarsz lenni – olvasta a

lektor Máté evangéliumából –, add el mindenedet,
amid van, az árát add a szegényeknek. Azután jöjj, és
kövess engem!”

Bár ismerte ezt a mondatot, mégis úgy érezte, mintha
akkor hangzott volna el először, mintha egyenesen az
ő szívébe kiáltotta volna valaki. S az, aki szülei el-
vesztése ellenére is békés maradt szívében, egy szent-
írási szóra megrendült, eladta mindent, szétszot-
ta a szegények között, és egy olyan új életet kezdett,
amiről még maga sem tudta, merre vezet.

Az Isten ígéjére adott válaszában néhány évtized
múltán érett be a gyümölcse, amikor az ő példáját
követve, sokan kivonultak a remetésegekbe, és a si-
vatag kivirult a Krisztust osztatlan szívvel követők
életszentségétől. Isten ígéje teremtő szó, mely életet
fakaszt, megmódítja az embert...

A keresztségi szertartás második nagy egysége – a
gyermek fogadása és a keresztelés közötti rész – az
igeliturgia. Egyházunk a szentségek ünneplését min-
dig összeköti a Szentírás olvasásával. Így van ez a
keresztség szentségének kiszolgáltatásánál is. Külön
felhívja a figyelmet a szertartáskönyv, hogy azért ol-
vasnak a Szentírásból, hogy az elhangzott igék fel-
szítsák a hitet a szülőikben, a keresztszülőikben és az
összes jelenlevőben.

Az elhangzó Igék tehát fontos szerepet töltenek be.
Nem díszítő és nem is csak a szentség értelmét meg-
világosító feladatuk van, hanem sokkal több: teremtő
szavak, melyek egy folyamatot indíthatnak el azokban,
akikhez szólnak. Valaminek történnie kell az Isten
(aki megszólít) és köztem (aki megszólított vagyok).
„Amint az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda
vissza, hanem megöntözi a földet, és termővé, gyü-
mölcsözővé teszi, hogy magot adjon a magvetőnek és
kenyeret az éhezőnek, éppen úgy lesz a szavammal is,
amely ajkamról fakad. Nem tér vissza hozzám ered-
ménytelenül, hanem végbeviszi akaratomat, és eléri,
amiért küldtem.” (Iz 55,10-11)

A keresztyén ember tehát megszólított ember, a
párbeszéd embere, aki szavaival, életével, cselekedete-
ivel, az Istennel való bensőséges beszélgetésben él,
vagy legalábbis kellene élnie. Éppen ezért a Szentírás
szavai a keresztyének számára Krisztus követésének
forrását jelentik. Ebből táplálkozik az imádság, innen
kapunk ösztönzést Krisztus követésére. Mindezt
azért, mert benne, általa Isten szól. Szeretetével meg-
szólít és választ vár. És a válasz az ember szívében fel-
fakadó imádságon túl az egész életet jelenti, vagyis a
keresztyén ember minden cselekedetét. A Zsinat ezt
így fogalmazza meg: „sem a családért való fáradozás-
nak, sem bármilyen világi foglalkozásnak nem sza-
bad kívül esnie lelki életük körén...”. S ahogy
minden megkeresztelt ember, úgy a szer-
zetes is ebből merít. Már a fogadalmak
is válaszok: „Az Úr meghívására, hogy

mind tökéletesebben kövessem Krisztust, szilárd elhatározással neki szentelem magamat...” (Rendi Szabályzat 7. cikkely). Ez tehát a szeretet párbeszéde, hiszen az őt megszólító szeretettől megragadva keresi, kutatja tovább a szerzetes az Isten üzenetét.

„A Szentírás életerős és szíves szeretete, annak mindennapi olvasása, tanulmányozása megkönnyíti az üdvözítő párbeszédet Istennel.” (Rendi Szabályzat 27. cikkely)

Ebben a párbeszédben erősödik a szerzetes önátadása, ebben bontakozik ki az a kapcsolat, mely a keresztségben kezdődött el, amikor Isten fogadott fiává lett, Krisztus követőjévé.

A Szentírás olvasása tehát egyrészt az ismeret útja, mert „Mária példáját követve, aki megőrizte az Úr szavát szívében, elvezet bennünket Jézus Krisztus magasabb ismeretére.” (Rendi Szabályzat 27. cikkely). Ebből fakad a tettekben megnyilvánuló szeretet. Másrészt pedig „apostolkodásunk tiszta és állandó forrása” (uo.), hiszen az nem más, mint tanúságtétel arról, amit „láttunk és hallottunk” – ahogy azt Péter apostol mondta a főtanács előtt elhangzott beszédében, a pünkösdi események után.

Az Isten szava már keresztségünkkel elhangzott fölöttünk, és szól azóta is szünet nélkül, mert Isten szüntelen közli magát velünk. S hogy ez sokszor csak monológ marad, nem a Megszólító hibája, hanem az ő ígését nem kereső, szavára nem figyelő, megrendülni képtelen emberi szívé. Pedig párbeszédre teremtettünk mindnyájan. Hallgatásra és odafigyelésre, válaszadásra és továbbadásra, vagyis tanúságtételre. Ez a keresztségi és egyben a szerzetesi fogadalom útja, tulajdonképpen minden megkeresztelt ember hivatása.

Jó mag az Isten ígéje, melyet a bőséges aratás reményében vetnek. „Akinak van füle a hallásra, az hallja meg!” (Lk 8,8)

folytatjuk

A képtiszteletről

CSABA TESTVÉR

2011. október 11-én márianosztrai templomunkban ünnepélyes kertek között visszahelyeztük a Szűz Máriát ábrázoló, 300 éves restaurált kegyképet, melyet Beer Miklós püspök úr áldott meg szentmise keretében. A képet a török időköt követően, a márianosztrai kolostor helyreállítása kapcsán ajándékozták a lengyel testvérek 1711-ben a kolostor templomának. Ez a kép látható ma is a templom oltára felett. Szűz Mária képi ábrázolásával kapcsol-

latban nagyon sok vád érte már a Katolikus Egyházat, éppen ezért talán nem árt, átgondolnunk, mit is jelent a képtisztelet.

A kép a valóságnak bizonyos módon való ábrázolása, amely az ember gondolkodására mindig jellemző volt. Mivel a tiszta szellem határokat szab az ilyen szemléltetésnek, talán ez is lehet az egyik oka annak, hogy az Ószövetség tiltja Isten ábrázolását: „Ne csinálj magadnak faragott képet vagy hasonmást arról, ami fent van az égben, vagy lent a földön” – olvashatjuk a Kivonulás könyvében.

A kegykép olyan vallásos ábrázolás, amelyhez természetfeletti jelenségek, csodák, imameghallgatások kapcsolódnak, ezért vallásos tiszteletben részesül. Meghatározott föltételek mellett (mint kegyelmi állapot, imádság, stb.), kegyelemkövetítő szerepe van, de nem olyan értelemben, mint a szentségeknek. Az egyház imádságával támogatva előkészíti a lelkeket a kegyelem befogadására. A csodatevő erő nem a kegykép sajátja (csodatevő képről csak jelképesen beszélhetünk), hanem Istennek a cselekedete, mellyel a képet eszközként használja fel, kegyelmének közvetítésére. Minden esetben Isten tesz csodát. Bármely szentnek a tiszteletéről is van szó, abban mindig Isten kegyelmét tiszteljük. Tehát a tiszteletnek minden esetben Istenre kell irányulnia, nem az emberre, vagy valamely tárgyra. Az utóbbi esetekben beszélhetünk bálványozásról, bálványimádásról. Ezt pedig könnyen kiválthatja a hiszékenység, ami akkor jelenik meg az ember vallási életében, ha azt túlbuzgóság jellemzi.

Az egyház kétezer éves történelme során többször figyelmeztette a Tanítóhivatal az egyes közösségeket, császárokat, de még püspököket is a helyes vallásosságra, a helyes képtiszteletre. Úgy, mint a képrombolási vita kapcsán keleten, melyet a 787-ben megtartott II. Niceai Zsinaton egyeztek tisztázni. A reformáció során a XVI. században, a vallásos életben jelentkező túlbuzgóságokat a Trentói Zsinat (1545–1563) korrigálta. A hívek elé tárta a tisztelet helyes sorrendjét, s kimondta, hogy különbséget kell tenni az imádás és a tisztelet között: Istent imádjuk, Szűz Máriát megkülönböztetett vallásos tiszteletben részesítjük, továbbá tiszteljük Szent Józsefet és a többi szenteket. A zsinat felszólította: „az összes püspököket és a többi személyeket, akik a tanítás tisztét és gondját magukra vállalták...” hogy: „Oktassák ki a híveket a szentek közbenjárását, segítségül hívását, az ereklyék tiszteletét és a szentképek törvényes használatát illetően.”

A XX. században II. János Pál pápa arról ír a művészeknek szóló levelében, hogy a képtiszteletnek az alapja nem más, mint a művészet és a kinyilatkoztatás kapcsolata. Itt az Isten Lelke találkozik az ember alko-

tóképességével. A Lélek felébreszti az emberben a szép és a jó utáni vágyat, s arra ösztönzi, hogy azt műalkotásban jelenítse meg. Kegyelmi pillanatról is beszélhetünk, mert az embernek élménye támadhat a fölötté álló Istenről. Tehát bátran imádkozhatunk a kegyképek előtt, hiszen ahogy azt II. János Pál is említette, az Atyával való kapcsolatra nyílik lehetőségünk. Használjuk ki az Isten adta lehetőségeket a vele való kapcsolatteremtésre, hogy részesülni tudjunk az ő végtelen boldogságában.

PÁLOSOKTÓL, PÁLOSOKRÓL

SZÉPIRODALOM, KULTÚRA

Az adventi időszak elmélkedő csendességéhez hozzájárulva Simon Máté (1748–1818) pálos szerzetes, később – a rend 1786-os feloszlata után – pécsi egyházmegyes pap egyik 1802-ből való rövid karácsonyi prédikációját közöljük. Ezt követően Virág Benedek (1754–1830) pálos szerzetes, költő elgondolkodtató költeményét adjuk újévi útravalóul.

SIMON MÁTÉ: RONGYOS ISTÁLLÓCSKÁBAN

Micsoda vajon az ember? Az ember az Írás bizonyossága szerint por, hamu, száraz levél, mely a szélről elragadtatik; megaszott kóró, mely csak könnyen öszvetőrettetik; ki mint a rothadás, megemésztetik; és mint a ruha a molytól, megétetetik. Micsoda az ember? Az ember egy olyan teremtés, mely asszonyi állattól született, rövid ideig él, és sok nyavalyákkal eltelik; ki mint a virág, reggel kinyílik, s estvére elszárad s eltapodtatik; és elfut, mint az árnyék, és soha egy állapotban nem marad; kinek teste, míg él, most hidegtől, most melegtől, most éhségtől, most szomszúságtól, most fáradságtól, most betegségtől többféle alkalmatlanságokat, nyomorúságokat, fájdalmakat szenved; lelke pedig most a gyalázatok, most a bosszúságok, most többféle ellenkező dolgok miatt sír, zokog, kesereg. Ez az ember, az Írás bizonyossága szerint. De micsoda a közöséges tapasztalás szerint? A közöséges tapasztalás szerint az ember mindenféle nyavalyáknak, kárvallásoknak, gyalázatoknak, üldözéseknek tárgya; kit most az ég ostromol jéggel, hóval, esővel, záporral, mennykövel; most a föld ijeszt, bágyaszt, rongál rettenetes indulásokkal, rendülésekkel; most a víz,

most a tűz, most a fenevadak, most a rossz emberek, szomszédok vesztenek, szomorítanak, keserítnek. Ilyenné lett az Isten Fia, mikor emberré lett... Valamit szenvedhet tehát, vagy szenvedhetett valaha egy ember akár az égtől, akár a földtől, akár a tűztől, akár a víztől, akár a rossz embertől, akár a testi, akár a lelki gyötrelmetől, mindarra elszánta magát szerelmes Urunk, midőn emberré lett, sőt többre elszánta magát, mint akármely más ember efféle dolgokban szenvedett, mivelhogy tulajdon jószántából mindenkéül többet szenvedett, ámbár nem szenvedhetett volna, ha emberré nem lett volna. Bizonyára nem lehet elegendőképpen csudálni, hogy emberré lévén, engedelmes lön mindhalálig, a keresztnék haláláig pedig; de az még csudálatosabb, hogy a többször említett Írás bizonyossága szerint az embereknek csúfjává, a népnek szemetévé, a korhelyeknek neveltség tárgyává lett, és mint a barom, sőt mint a féreg, és nem mint egy ember, úgy tartatott. Nézzetek bár csak születésére; vajon mikor, hol, mi módon született? Legmostohább időben, úgymint télen; legalábbvaló helyen, úgymint istállóban; legkeményebb pólyába helyeztetve, úgymint jászolba a szalmára. Ihol, mivé lett az Isten Fia, midőn emberré lett!

• •

VIRÁG BENEDEK: ÚJESZTENDŐKOR

Jer, kérjünk az Egek nagy Urától annyi segédet, Annyi erőt, hogy nyujthassuk hosszabbra hanyatló Napjait éltünknek szép érdemek által; ezekből Állnak az esztendők nem számból. Aki henylve Töltött a vétkes puhaságnak kényes ölében Nyolcvan s több nyarat, sem jó atya, sem pedig édes Honjának híven szolgáló gyermeke, s polgár Társainak nem lévén díszesb jóra vezérlő Pédájok, s meghalt: kis üdőt élt, bátor ezüstös Fővel sírjának szállott fenekére le. Sőt csak Volt Az, nem pedig élt köztünk, mint semmi gyümölcsöt Nem termő fa fennáll és él, mint látjuk, az erdő Fái között, hol végre kidől, s elenyészik örökre.

RENDI KRÓNIKA

KISBOLDOGASSZONY BÚCSÚ
PÁLOSSZENTKÚTON

(fotó: ismeretlen)

Az idei Kisboldogasszony búcsúra (2011. szeptember 3–4.) is elzarándokoltak a piarista középiskola fiataljai Kecskemétről. A 40 km-es útra előző nap éjfélkor indultak el. Délután Bátor Botond atya előadását hallgatták meg, de ekkor már a környező falvakból és Kiskunfélegyházáról is gyülekeztek a hívek az esti, érseki szentmisére. 20 órákor kezdődött a fátylós körmenettel egybekötött szentmise, melyet Botond atya celebrált. A virrasztás az ünnep alkalmával is egész éjszaka tartott. Másnap reggel folyamatosan érkeztek a zarándokcsoportok. Összességében majd kétezer zarándok jött el az idei őszi búcsúra.

P. Puskás Antal OSPPE

SZENTMISE KLASTROMPUSZTÁN

2011. szeptember 11-én, vasárnap 12 órákor ünnepi, búcsúi szentmisét tartott a pálos rend a Szent Kereszt tiszteletére emelt klastrompusztai pálos templom és kolostor romjainál. A szentmisét P. Borsos József OSPPE aranymisés pálos atya márianosztrai házfőnök, plébános atya mutatta be. A szentmisén jelen volt Arnold Chrapkowski vikárius atya a Generális atya képviselőjében, Bátor Botond tartományfőnök atya, Dr. Balpataki Béla atya, rendünk konfrátere és Dr. Aczél László Zsongor atya, valamint Sáfrán Bánk és Vízi András diakónusok, továbbá Szűcs Imre és Fülöp Vilmos testvérek.

A BUDAPESTI PÁLOS BARÁTI KÖR ZARÁNDOKLATA

2011. szeptember 14. és 18. között az idén is zarándoklatra indultak a budapesti Pálos Baráti Kör tagjai. A zarándoklat lelki vezetője Bátor Botond pálos atya, idegenvezetője pedig Lantosné Dr. Imre Mária volt. A zarándokok egri szállásukról indulva járták be Észak-Magyarország pálos (Pálosvörösmart, Sajólad, Kurtyán) és más katolikus vonatkozású híres helyeit (pl. Gyöngyöspata/Jessze-oltár, gyöngyösi ferences templom és kolostor, a feldebrői templom altemploma). Útjuk során – többek között – Recskre, az egykor munkatábor helyén megnyílt emlékparkba is ellátogattak a zarándokok, valamint megtekintették az aggteleki cseppkőbarlangot, az ipolytarnóci ősmaradványokat és a biológiai, geológiai tanösvényt, valamint Szlovákiában Karaszko (Karaskovo) és Kiéte (Kyjatice) templomainak 13. századi freskóit is. A zarándokút Erdőkürtön, a pálos nővéreknél megtartott szentmisével ért véget.

Zarándokok (fotó: Stumpf Katalin)

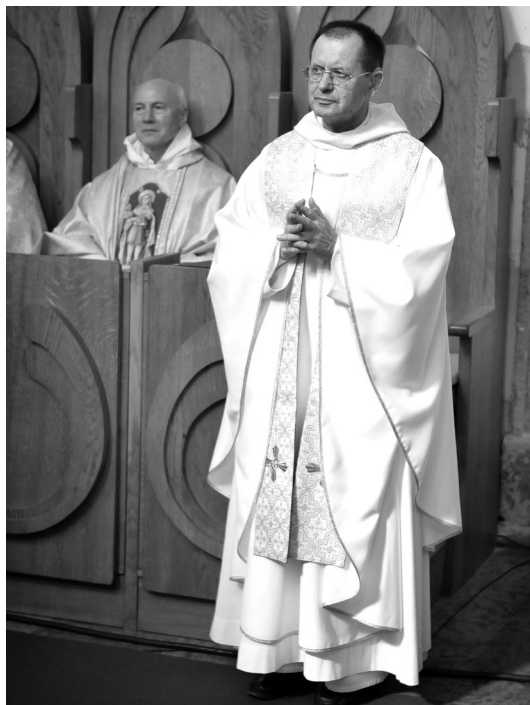
PÁLOS 70 – „BÉKÉT ADOK NEKED!” – ZARÁNDOKLAT ÉS TELJESÍTMÉNYTÚRA

Meglévő és egykori pálos kolostorok és szentélyek érintésével – nagyrészt a Mária-út útvonalán – több mint 600 zarándok járta be a hat különböző nehézségű és hosszúságú, egy vagy több napos útvonalat a 2011. október 7–9. közötti jubileumi zarándoklaton, melyet a márianosztrai kegykép 300 éves évfordulója tiszteletére indítottunk.

Szerzetesként kapcsolatba lépni olyanokkal, akik, a természet barátai – akár hívők, akár nem – nem idegen az életformánktól. Nemcsak azért, mert a mi életünkhöz is hozzátartozik az esetenkénti túrázás az erdőben, az egyes gyalogos zarándoklatokon való részvétel, hanem azért is, mert nem egy alkalommal tapasztaltuk, hogy valahol mélyen sok közös pontot találunk

azokkal az emberekkel, akik járnak a természetet. Értjük egymás nyelvét. Jó volt ezt megtapasztalni a Pálos 70 kapcsán is! Szervező barátaink nélkül mi nem is lettünk volna képesek a hatalmas előkészítő feladat elvégzésére. Köszönet érte nekik és mindenkinek, aki segítségünkre volt, s aki részt vett a zárándoklaton. Reméljük, jövőre újra találkozunk!

P. Bátor Botond OSPPE

P. Borsos József, a háttérben P. dr. Aczél László Zsongor
(fotó: Benedek Zsolt)

MEGÚJULT A MÁRIANOSZTRAI KEGYKÉP
2011. október 9. a Magyar Pálos Rend legújabb kori történetének felemelő napja volt. Egy évvel ezelőtt kezdődött meg a 2011-ben 300 éves kegykép restaurálása. Borsos József atya imára és adakozásra kérte a marianosztrai híveket s az ide zárándoklókat. Több száz ember áldozatos adományának, munkájának és imájának eredményeképpen megújult, a kegykép, amelyet ünnepélyes szentmise keretében Beer Miklós váci püspök atya áldott meg. A szertartás megkezdése előtt két órával már zsúfolásig megtelt a templom, a több száz kint rekedt zárándok nagy kivetítón követhette az eseményeket. (Az eseményről részletes képes beszámolót olvashatnak a kegyhely honlapján. (www.marianosztakegyhely.hu))

SZENT IMRE-NAP PÉCSETT

2011. november 5-én, Szent Imre ünnepén lelki napot tartott a pécsi pálos templomban Bíró László tábori püspök úr „A Szent család egykor és ma” címmel. Az elmélkedések délelőtt 10 és 12 óra között, délután pedig 15 és 18 óra között voltak. A lelki nap szünetében a kolostor kertjében, bográcsban főzött pörkölttel láttuk vendégül a résztvevőket. A lelki napot a zsúfolásig megtelt templomban a 18 órakor kezdődő ünnepi, búcsúi szentmise zárta, melyen Bátor Botond tartományfőnök atya mellett a budapesti és a pálosszentkúti kolostorból érkezett pálos atyák és testvérek, valamint a pécsi egyházmegye papok közül is többen részt vettek.

dr. Szentirmay Tamás

GYERTYASZENTELŐ ÜNNEPE PÁLOSSZENTKÚTON

2012. február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján várunk kegyhelyünkre mindenkit, aki szeretne felelősségteljesen bekapcsolódni a nemzetért és a családokért való engesztelésbe. E napon történik meg újra a Szűzanya Szeretlángjának átadása, amelynek befogadását ő annyira sürgeti. Válaszoljunk minél többen az ő sürgető felhívásának!

HÚSVÉTI PÁLOS LELKIGYAKORLAT A PÁLOSKERTBEN, GÁLOSFÁN!

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt a húsvéti szent háromnapon a Somogy megyei Gálosfán. (Páloskert, 7473. Gálosfa, Zöldfa u. 10.; <http://www.palosc kert.hu>). A lelkigyakorlat 2012. április 5-én, nagycsütörtökön kezdődik és április 8-án húsvétvasárnap délelőtt ér véget. Az érkezőket 2012. április 5-én 16 órától várjuk. A lelkigyakorlatot P. Bátor Botond tartományfőnök és P. Balla Barnabás tartományi gondnok vezeti. A jelentkezéseket 2012. március 15-ig várjuk: Baghy-Bátor Teréz: +36 82 950 856 ill. paloshazak@gmail.com. A költségekhez való hozzájárulás (szállás és étkezések) összege: 2000Ft/fő/éj. A húsvéti időn kívül is várjuk szeretettel a pihenni, elcsendesedni és együtt munkálkodni vágyókat. Bejelentkezés és bővebb információ: a fenti elérhetőségeken.

Baghy-Bátor Teréz

A SZENT HÁROMNAP PÁLOSSZENTKÚTON

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt a **húsvéti szent háromnapon** Pálosszentkúton. A lelkigyakorlat 2012. április 5-én, nagycsütörtökön kezdődik (a szállást 15 órától lehet elfoglalni), és április 8-án húsvétvasárnap délelőtt, a 10.30-kor kezdődő szentmisével ér véget. Részvételi díj: 6000 Ft – szállás 3 éjszaka és napi háromszori étkezés; utolsó közös étkezés a vasárnapi ebéd. A szállás a szentkúti zárándokház 6 ágyas szobáiban van, melynek emeletes ágyaiban 36 főt tudunk elhelyezni. (Aki hálózásakat hoz, annak kedvezményt biztosítunk.) A jelentkezéseket 2012. március 30-ig várjuk. (Alsó korhatár 18 év.) Jelentkezés és bővebb információ: puskasantal@palosrend.hu

P. Pusás Antal OSPPE

A SZENT HÁROMNAP PÉCSETT

A korábbi hagyományokhoz hasonlóan nagycsütörtökön, nagypénteken és nagyszombaton elmélkedések a szertartások keretében lelkigyakorlatot tartunk a pécsi Pálos (Szent Imre) templomban. (A részletekről később adunk tájékoztatást.)

A SZIKLATEMPLOM VÁRJA MINISTRÁNSOK JELENTKEZÉSÉT

A budapesti Sziklatemplom pálos atyái szeretettel várják azoknak a fiúknak és férfiaknak a jelentkezését, akik ministránsként szeretnének szolgálni az oltárnál. Jelentkezni a sekrestyében lehet. A legközelebbi foglalkozás 2011. december 30-án 19 órakor lesz.

RÓZSAFÜZÉR TÁRSULAT A SZIKLATMPLOMBAN

2011 végén rózsafüzér társulat alakult a Sziklatemplomban. 2012 első negyedében január 7-én, február 4-én és március 3-án 16:15-kor lesz a titoksortolás, majd a rózsafüzér, azt követően pedig 17 órától a szentmise. (A társulat létszáma betelt.)

MEGJELENT DARVAS KOZMA JÓZSEF ATYA KÖNYVE

A csíksomlyói pünkösdi búcsú eredettörténete címmel megjelent Darvas Kozma József csíkszeredai plébános kötete. A forrásokat is feldolgozó, képekkel illusztrált könyv kapható a Pálos Fogadóközpont üzletében, a budapesti Sziklatemplom előterében, valamint Pécsen, a Szent Imre-templomban és Pálosszentkúton, a kegytárgyboltban.

HAMAROSAN MEGJELENŐ ÚJ DVD

Pálosok címmel hamarosan DVD-n is megjelenik – a Duna Televízióban már többször levetített – háromrészes ismeretterjesztő sorozat. A filmet 2005-ben a Vox-Trade Média Rt. készítette; rendezte Bakos Katalin, a producer Füredi Vilmos volt. A rövidesen megjelenő filmet ajánljuk a kedves hívek figyelmébe!

2012-ES PÁLOS FALINAPTÁR

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is megjelent a következő évre szolgáló pálos falinaptár. A 2012-es naptár oldalain pálos szerzetesek portréjával és életútjuk rövid ismertetésével találkozhatunk. A naptárban látható fehér barátok – egyikük kivételével – 1950 előtt léptek a rendbe és osztoztak a kommunista hatalomátvételt követő élet számos meghurcoltatásában is. Akik közülük megérték a rendszerváltozást, részt vettek a pálos rend 1989-es újraindításában. – A 2012-es naptár korlátozott példányszámban kapható a pálos templomokban.

A SCHOLA SANCTI PAULI ÚJ CD-JE

Megjelent a Pálos Szköla új kiadványa. A Fodor Gabriella vezette pécsi kamarakórus új CD-je kapható a Budapesten a Pálos Fogadóközpont üzletében, valamint Pécsen, a Szent Imre-templomban és Pálosszentkúton, a kegytárgyboltban.

A SZIKLAKOLOSTOR TÁMFALA

A Sziklakolostor udvarában lévő támfal és lépcső helyreállítása megkezdődött. Hálásan köszönjük a kedves hívek mintegy 800 ezer forint adományát.

A pálosok

A częstochowai Szűz Mária-ikon másolata megérkezett a budapesti Szent István-bazilikába

TAKÁCS CECÍLIA

*„Szép lilionszál, szüzek virága, könyörögj érettünk,
Istennek anyja!
Ó, mely ékes vagy, Mária, bűnösöknek szószólója.”*

Ez a csíksomlyói búcsújáró ének jutott eszembe, amikor 2011. június 30-án a Szent István-bazilika előtt a Fekete Madonna kegyképe másolatának érkezésére váró hatalmas tömeget láttam. Bátor Bontond tartományfőnök atya megbízásából ugyanis Częstochowából (ejtsd: Csensztohavából) 200 zarándoktárs kíséretében Aczél László Zsongor atya és Szűcs Imre testvér külön buszon hozta a lengyel nép és a lengyel pálosok ajándékát. Szívet melengető látvány volt, amikor a harangok zúgása és a rézfúvósok ünnepélyesen felcsendülő gyönyörű fanfár hangzata közben elindult a méltóságteljes menet, hogy a két nép történelmi összetartozását és a Boldogságos Szűz Mária iránti lelki közösségét kifejező ikont a bazilikába vigye.

A körmenetet a Szent István Lovagrend kettős sorban vonuló ünnepélyes menete kísérte, akik a történelmi vármegyék címerét ábrázoló és az egész magyar népet jelképező zászlókat tartottak. Ezután következett a magyar népviseletbe öltözött lányok sora, kik az ikont vállukon hordozták, majd utánuk a fehér ruhás pálos szerzetesek által vezetett sokaság: „S bevonult a Királynő, arannyal átszőtt ruhában” (vö. Zsolt 44, 14. 16).

A częstochowai Madonna kegyképének eredete

Zsongor pálos atya a Bazilikában elmondta, hogy a hagyomány szerint a kép eredeti változatát Szent Lukács evangélista festette arra az asztalra, amelyet a Szent Család használt. Ezt a hodégétria („Utat mutató” Istenszülő, karjában a gyermek Jézussal) típusú képet Nagy Konstantin vitette Jeruzsálemből Konstantinápolyba, majd Niképhorosz császár juttatta el Nagy Károlynak, aki Leo orosz fejedelemnek ajándékozta, s így Belz várában (Litvánia) őrizték 1384-ig. Ekkor Nagy Lajos király unokaöccse, Opolei László herceg, aki 1367-től volt Magyarország nádora, majd 1378-tól Lengyelország helytartója lett, az ikont az álta-

la már két évvel előbb alapított Jasna Góra-i (ejtsd: jaszna gurai = Fényes Hegy) kolostor pálososainak adományozta, akik Márianosztráról és Budaszentlőrincről (De Claro Monte Budensi, vagyis a budai Fényes Hegyről) érkeztek Częstochowába.

Az ikon leírása

A fatáblára festett 121,5 x 81,5 centiméteres festményen az „Anjou-liliomokkal” díszített fekete könyve borított Madonna mellképét láthatjuk. Arca és keze barnás fekete. (Az eredeti kép keletkezésének korát talán az Anjou-liliomok jelezhetik. Ilyen liliomok láthatók ugyanis az Aachenben és Mariazellben lévő Anjou eredetű Madonnákon is.) Szűz Mária a karjában tartja a kis Jézust, akinek arca és keze szintén sötét színű, bal karjában tartja az „Élet könyvét” (az isteni ige jelképét), s jobbával áldást oszt. Az ő ruhája azonban piros, arany mintákkal és szegéllyel. A fekete szín valószínűleg az eredeti képen a festék sötétedése következtében válhatott ilyenné, de elképzelhető, hogy eredetileg is sötét színű volt (Czarna Madonna = Fekete Madonna). Az eredeti képet követő sok másolat már barnás-feketén készült, mint a most látható ikon is. Szűz Mária szomorú arca miatt akár „Mater dolorosának” (fájdalmas Anyának) is nevezhetnénk. Szimbolikus értelemben a két nép viharokkal teli történelmét is jelképezi. A Madonna arcán a könnyek is ezt fejezik ki. Ugyanakkor a kép és a néző viszonylatában a szemlélő nem is tudja igazán, hogy ez a szomorúság Máriáé, vagy azé, aki őt nézi.

Ének, zene, beszéd, kép

Bevezető beszéde végén saját fordításban Zsongor atya egy lengyel éneket énekelt a „Fekete Madonnához”, amelybe a hívek is bekapcsolódtak. A kedves és egyszerű éneknek erős érzelmi hatása volt: „Bár az arcod megsebeztük, szemed mégis ránk tekint, s így tehozzád bizalommal jöhetünk: Madonna, Fekete Mária, fogd meg jól kezünket! Madonna, Fekete Mária, védj Hazánk és Egyházunk!” A kétszólamú refrén is jól kifejezte a két nép és Mária összefonódását.

Megtiszteltetés volt, hogy az Orbán-kormány részéről dr. Hoffmann Rózsa (KDNP) oktatási államtitkár vette át a kegykép hiteles másolatát, és a pálosokkal kapcsolatos személyes érzéseit, élményeit emelte ki olyan közvetlen hangon, hogy mindannyiunk elismerését váltotta ki. Köszönetet mondott a lengyel népnek a Szűz Mária-ikonért és reményét fejezte ki: „Ahogy a Madonna a múltban is segítségünkre volt, úgy a jövőben is velünk lesz!”

Dr. Lukács Tamás, az országgyűlés Emberi jogi, Kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának elnöke kiemelte a két né-

pet összekötő kereszténység fontos szerepét, felidézve II. János Pál pápa alakját, karizmatikus tevékenységét.

Jeneiné dr. Rubovszky Csilla, az V. kerület alpolgármestere (a KDNP budapesti alelnöke) is megiszteltetésnek érezte a kép Bazilikába kerülését.

Az ünnepségen beszédet mondott Roman Kowalski, Lengyelország budapesti nagykövete, és részt vett Szili Katalin független országgyűlési képviselő (korábbi házelnök). Jelen voltak még kereszténydemokrata és fideszes országgyűlési képviselők is.

A hangulatot még áhítatosabbá tették a beszédek után elhangzott szép Mária-énekek. Az orgonajáték, illetve a fiatalok kamarazenekara kísérte éneklések felejthetetlen élményt váltottak ki, a magyar vonatkozású énekek pedig különösen is hazafias érzésekkel töltötték el a szíveket.

A Bazilika oltáránál elhelyezett gyönyörű kegyképmásolat – az ikonok lényegi feladatának megfelelően – Szűz Mária és kis Jézus jelenlétére irányította a hívek lelkét. Bár a Szűzanya és Jézus alakját itt nem díszíti borostyánkő, sem briliáns, de a fejük felett tündöklő dicsfény jelzi, hogy égi fényük ránk is ragyog!

Mivel ezen a napon a vonatós zarándokok még Ószandecbe, Szent Kingához utaztak, s a fogadási ünnepsésre nem tudtak hazaérkezni, Zsongor atya olvasta fel Bátor Botond atya bensőséges imáját: „Krisztus Urunk Édesanyja, akit az Üdvözítő mindnyájunk Édesanyjává rendelt, tedd eggyé gyermekeidet, segítsd az egység útján Fiad Egyházát, oltalmazd anyai palástoddal a számodra olyan kedves lengyel és magyar népet. Ámen.”

Aznap a Bazilikában a Fekete Madonna képe előtt még késő estig tartott az imádság és az ének, és azóta is tovább folytatódik az, a Lengyelország királynője és Magyarország pátrónája közbenjárását kérlelő zarándokok szívében!

Mint pátrónánkhoz, édes Anyánkhoz teljes reménységgel folyamodunk, és minden inségben fohászkozunk.

A Fekete Madonna megjutalmazta engedelmességemet

VILMOS TESTVÉR

A csestochowai vonatós zarándoklatra készült a közösségünk. A tartományfőnök atya eldöntötte, kik fognak szolgálni ezen a küldetésen, kik képviselik a magyar pálosokat. Titokban reméltem, talán én is köztük leszek, de nem így történt. Néhányan azt a feladatot kaptuk, hogy itthon álljunk helyt, hogy az itthoni dolgok is zavartalanul működjenek. Mivel szerzetes vagyok, s az engedelmesség meghatározója életemnek, minden különösebb csalódás nélkül vettem ezt tudomásul, s még egy kis örömet is éreztem, mert tudom, hogy egy ilyen utazás mennyi fáradtsággal jár. Mi, itthoniak azt a megbízatást kaptuk, hogy vegyünk részt a Fekete Madonna kegyképeinek budapesti fogadásán.

Amikor hazaérkeztek a zarándokok, többen mondták, mennyi mindenről lemaradtak mindazok, akik nem voltak ott Lengyelországban. Csak mosolyogtam magamban, mert ők meg azt nem láthatták, amikor a kegykép megerkezett, s amikor mi, itthon maradtak, boldogan kísértük be Őt a budapesti Szent István-bazilikába. A Kossuth térről tervezett körmenet ugyan rövidebb lett az időjárás miatt, viszont így minden köszöntés egy helyen, bent a templomban volt.

A kegyképpel való bevonulás – lovagok sorfala között, s még az eső is elállt arra az időre – felejthetetlen élmény volt számomra. A nagy embertömeg áhítatosan imádkozott, s ez nagyon megrendített. Valahogy éreztem mindazokat, aki Szent István óta őrizték a hitet. Több volt az a nap, mint egy kegykép bevonulása a templomba. Rézfúvósok játszották a Mária-énekeket, s azt éreztem, hogy ha most egyszerre minden elhallgatna, a kövek szólalnának meg – amint Jézus mondta jeruzsálemi bevonulásakor az írástudóknak. Hiszem, hogy mindenki érezte a szeretet és a kegyelem áradását, a Szűzanya valóságos jelenlétét. Milyen jó, hogy Mária gyermekei lehetünk, hogy van édesanyánk a mennyországban, aki hathatósan közbenjár értünk Szent Fiánál ebben a mi „búba facsart” világunkban! Szívem tele van hálával a lengyel testvéreink iránt is, amiért a kegykép másolatának nekünk ajándékozásával újra megerősítették a lengyel–magyar barátságot.

S most azt gondolom, ha itthon maradván elkezdtem volna háborogni, talán észre sem vettem volna a sok kapott kegyelmet. Hálát adok Istennek, amiért annyira szeret minket, hogy minden kis kötelességünk teljesítését is ilyen nagy ajándékokkal viszonozza.

PÁLOS PROGRAMOK

2011. december –
2012. tavasz

MÁRIANOSZTRA

Magyarok Nagyasszonya-kegytemplom

www.marianosztrakegyhely.hu

- minden hónap 13-án – 18 óra: Fatimai engesztelőnap keresztúttal, rózsafüzérrel, szentségimádással, szentmisével és a Lorettói litániával nemzetünk lelki megújulásáért.
- január 18. – 10:30 Boldog Özséb atya mennyei születésnapjának ünnepe a 660 éves szentélyben. A templom új padjait Dr. Beer Miklós püspök atya áldja meg.
- február 2. – Szerzetesek világnapja és a Szereteláng átadása. 10 órakor rózsafüzér, 10:30 ünnepi szentmise, gyertyás körmenet, szereteláng, majd a templom bemutatása.
- március 23. és 24. 18 óra és március 25. 10:30 – lelki gyakorlatos elmélkedések a szentmise keretében Az elmélkedéseket Imre János Csánád atya tartja.
- május 6. – 10:30 A Szent Kereszt megtalálásának kálváriai búcsúja szabadtéri szentmisével.

PÉCS

Szent Imre-templom

- csütörtökönként – Szentségimádás a 18 órai szentmise után
- december 17. – 19 óra: a Pálos Ministráns Kamarakórus karácsonyt váró zenei áhítata.
- december 18. – 18 óra: szentmise, majd a Schola Sancti Pauli (Pálos Szköla) karácsonyt váró hangversenye; vezényel: Fodor Gabriella.
- december 24. – 16 óra: betlehemes játék.
- január 6-ától – Kilenced a reggeli szentmisék előtt negyed órával; előkészület Remete Szent Pál ünnepére.
- január 15. – 18 óra: a Pálos Baráti Kör találkozója. Remete Szent Pál ünnepe; ünnepi szentmise, melynek keretében a pálos szerzetesek megújítják fogadalmukat. A szentmise főcelebránsa Marian Waligóra pálos atya Częstochowából.
- február 12. – A betegek világnapjához kapcsolódóan, a reggeli 8 órai szent-

misében a betegek szentségében részesülhetnek az idősek és komolyabb betegségben szenvedők. Akik e szentségben kívánnak részesülni, előtte járuljanak szentgyónáshoz.

- február 17. – 18 óra: a Pálos Baráti Kör találkozója. Szentmise, majd: Bemutatkoznak a pálos vonatkozású települések (előadás-sorozat /I.): Kesztölc (s a hozzá tartozó Klastrompuszta); előadó: Gaál Lajos polgármester.
- március 9. – 18 óra: a Pálos Baráti Kör találkozója. Szentmise, majd: Bemutatkoznak a pálos vonatkozású települések (előadás-sorozat /II.): Pálosvörösmart; előadó: Dobróka László polgármester, pálos konfráter.
- március 26. – Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. A 18 órakor kezdődő szentmise keretében lelki adoptáció lesz. A résztvevők kilenc hónapig imádkoznak a magzatért, akit lélekben örökre fogadtak, hogy ő megszülethessen.
- április 20. – 18 óra: a Pálos Baráti Kör találkozója. Szentmise, Bemutatkoznak a pálos vonatkozású települések (előadás-sorozat /III.): Gálosfa–Páloskert; előadó Baghy-Bátor Teréz, a Pálos Házak a Csaláért Alapítvány kuratóriumának az elnöke.

PÉCS

Lyceum-templom

- december 22. – 18 óra a Lyceum-templom kórusának karácsonyi koncertje.
- február 12. – A betegek világnapjához kapcsolódóan, 10.45 órai szentmisében a betegek szentségében részesülhetnek az idősek és komolyabb betegségben szenvedők. Akik e szentségben kívánnak részesülni, előtte járuljanak szentgyónáshoz.

A Lyceum-templom (7621 Pécs, Király u. 44/a.) kriptájában található urnatemetőben 1, 2, 3, és 4 személyes urnafülkék válthatók 25, 50 illetve 100 évre. Érdeklődni munkanapokon lehet 8 és 17 óra között a 72/515-425-ös telefonszámon.

A pálos templomok miserendje

2011. december – 2012. tavasz

BUDAPEST

Magyarok Nagyasszonya-sziklateplom

- vasárnap: 8.30, 11, 17 (16.25 rózsafüzér) és 20 óra
- hétköznap: 8.30, 17 (16.25: rózsafüzér) és 20 óra
- minden hónap 28-án: 17 óra: engesztelő szentmise az abortusszal elkövetett bűnökért

MÁRIANOSZTRA

Magyarok Nagyasszonya-kegytemplom

<http://www.marianosztrakegyhely.hu>

- vasárnap és ünnepnapokon: 8.30 és 10.30
- hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton: 18 óra, a téli hónapokban 17 óra
- péntekenként a szentmise előtt 16 órától szentségimádás, a szentmise előtt fél órával rózsafüzér

PÉCS

Szent Imre-templom

- vasárnap: 8 óra, 18 óra (17.25 rózsafüzér); ifjúsági szentmise a tanévben: 10 óra
- hétköznap: 7.30 és 18 óra (17.25 rózsafüzér)
- november 28-ától december 24-ig: 6 órakor rorate szentmise (szombatonként és 24-én is!) A 7.30-as szentmise adventben elmarad.
- december 24. 16 óra: a Gesztenyési közösség pásztorjátéka a templomban. 18 órakor nincs szentmise, 24.00 órakor éjféle szentmise.

Lyceum-templom

- vasárnap: 10.45 (10.15 rózsafüzér)
- hétköznap, szerda kivételével: 17 óra (16.25 rózsafüzér)

PETŐFISZÁLLÁS –PÁLOSSZENTKÚT

Kisboldogasszony-templom

- vasárnap és ünnepnapokon: 10.30 (Pálosszentkút, Kisboldogasszony-kegytemplom)
- minden hónap első péntekén virrasztás: 20 óra: rózsafüzér, 21 óra: szentmise, 22 óra: szentségimádás, keresztút, hajnali 4 óra: záró szentmise (nagy-pénteken az első-pénteki virrasztás elmarad).

Magyar Szentek és Boldogok kápolna (Petőfiszállás)

- vasárnap: 8.30
- szombaton: 18 óra (előesti szentmise)
- hétfő: 14 óra hittanosok miséje
- szerda: 17 óra, utána bibliaóra
- péntek: 17 óra, előtte 16 órakor a Szeretetláng imacsoport engesztelő órája

Karácsony nyolcadának ünnepi miserendjéről a pálos templomokban adunk tájékoztatást.

www.palosrend.hu

KÖZELÍTS A JÁSZOLHOZ!
(egy prédikáció részlete)

Ide közelíts, a jászolhoz! Nézd az Isten szegénységét! Nincs háza, melyben lakjon; nincs bölcsője, melyben nyugodjon; nincs pólája, melybe takartasson; nincs vánkosa, melyen feküdjön; nincs tüze, melynél melegedjen; minden vagyona egypár darab borzas posztó. S nem pirulsz el ezent látván?

Alexovics Vazul (1742–1796)
pálos szerzetes

